

CREDITINFO

Alpingi 2835
Erindi nr. p 138/2835
komudagur 11.6. 2010

Dagskrá:

08:30 Opnun fundar

08:35 Upplýsingar frá Creditinfo: Staða heimila í dag

09:00 Notendasvæði fyrir fjármálafyrirtæki: Bætt aðgengi og yfirsýn upplýsinga

09:15 Fræðslustarf Creditinfo fyrir starfsmenn fjármálafyrirtækja

09:35 Þjónusta fyrir útibússtjóra og aðra stjórnendur fjármálafyrirtækja

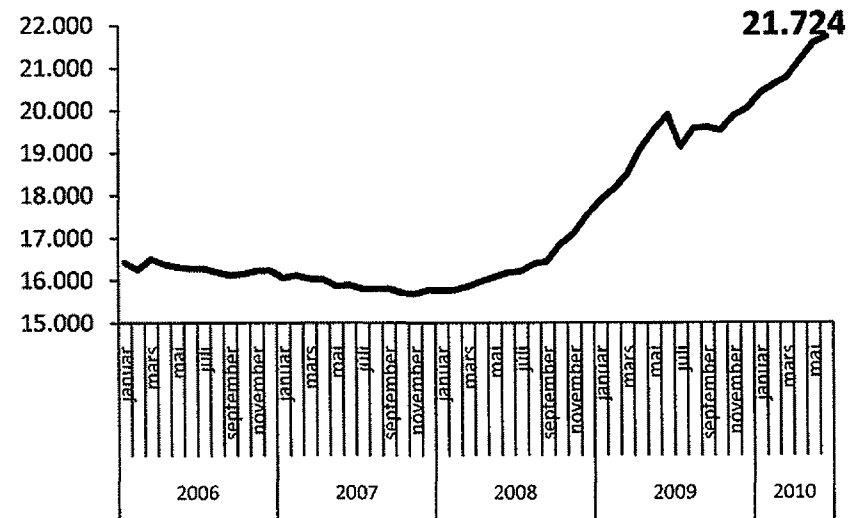
09.55 Hvernig er hægt að kynna úrræði betur og bæta þjónustu við almenning?

10.00 Dagskrárlok

Upplýsingar frá Creditinfo:
Staða heimila í dag

Eru úrræðin að virka?

- Fjöldi á vanskilaskrá á að vera nokkuð svipaður á milli ára
  - 4 ára reglan myndar hringrás í skráningum út og inn. Ef nýskráningar eru alltaf mun fleiri en afskráningar eykst fjöldinn á vanskilaskrá.
- Starf fjármálafyrirtækja að skila árangri
  - Fleiri væru á vanskilaskrá ef inngrip banka væru ekki eins mikil og þau eru í raun og veru
  - Nú tæplega 22 þúsund einstaklingar á vanskilaskrá
  - Vanskilaskrá eru alvarleg vanskil, þá eru skuldir í löginnheimtuferli
  - Þegar einstaklingur er á vanskilaskrá þá er „heimilið“ í vanskilum
  - Í dag eru tæplega 11 þúsund börn sem eiga foreldra skráða á vanskilaskrá

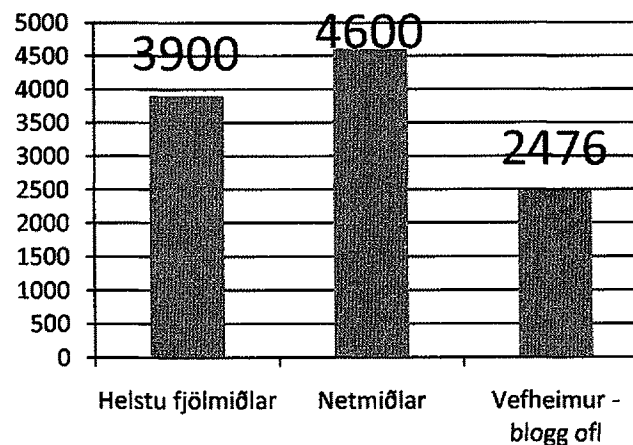
Vanskilaskráin nýtist sem mælitæki á úrræði

Eru úrræðin að virka?

- Úrræðin eru samt ekki að virka sem skyldi því enn stefnir í að of margir bætist við í hóp þeirra sem munu lenda í erfiðleikum:
  - Í dag eru tæplega 8 þúsund einstaklingar sem stefna að óbreyttu í alvarleg vanskil, þó þeir séu ekki í alvarlegum vanskilum í dag (CIP, vanskilaskráning)
  - Creditinfo einnig með nýjar upplýsingar sem benda til þess að þeir sem þegar hafa fengið aðstoð þurfi meiri aðstoð.
- Mál á vanskilaskrá kostnaðarsöm:
  - Fyrir kröfuhafann
  - Fyrir skuldarann
  - Fyrir samfélagið

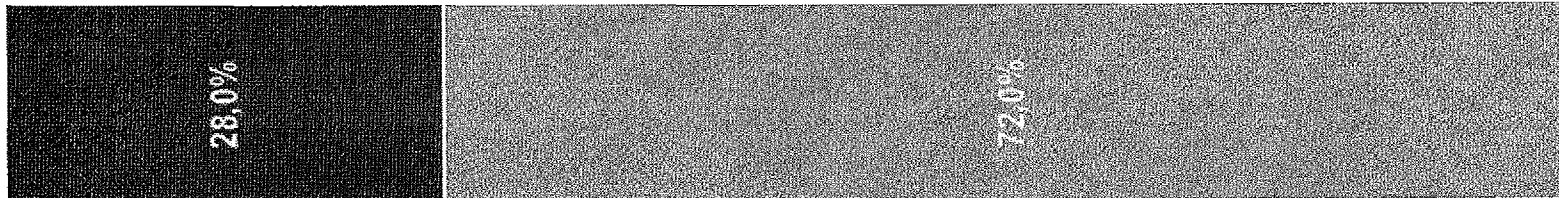
Fjölmiðlaumfjöllun og umræða er góður mælikvarði á andrúmsloftið í samfélaginu hverju sinni:

Umfjöllun um banka frá áramótum...

Hvað segir fólk?

- Capacent könnun dagana 28.apríl til 5.maí. Margar spurningar opnar
- Úrtak 1.192, svarhlutfall 72%
- 72% aðspurðra segjast ekki hafa nýtt sér einhverja af þeim lausnum sem stjórnvöld eða bankar hafa boðið upp á til að leysa fjárhagsvanda heimila í kjölfar bankahruns
- 28% svara játandi

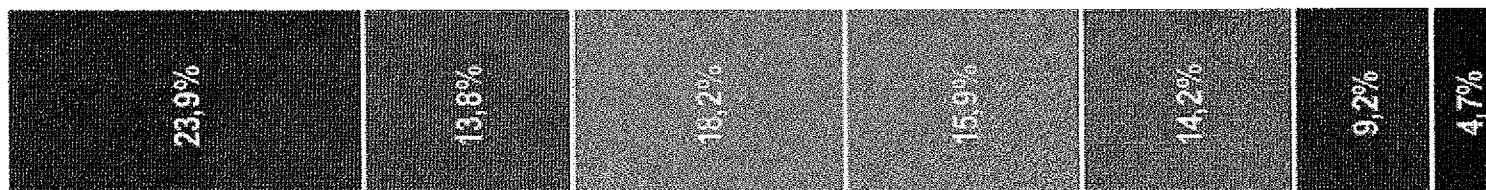
■ Já

■ Nei

Af þeim sem svara já: Þessi hópur frekar þeir sem eru tekjuhærri einstaklingar / heimili. Hæsta hlutfall hjá þeim sem eru með 550 þúsund eða hærra í laun á mánuði (þar 43% sem segja já).

Hvað segir fólkid?

- Þeir sem sögðu já (hafa þegar þegið úrræði) voru einnig spurðir hvort þeir teldu líklegt að þeir þyrftu á frekari aðstoð að halda:
- Meirihluti hópsins þarf á meiri aðstoð að halda:
  - 56% líklegt eða öruggt, landsbyggðin áberandi og allir tekjuhópar
  - 16% hvorki/né

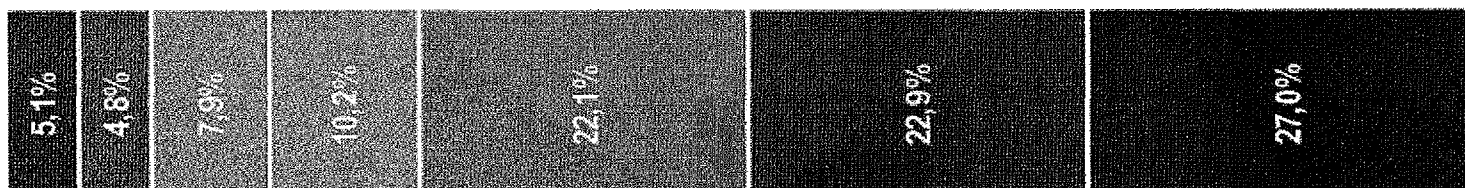
- Munum örugglega þurfa aðstoð
- Hvorki né
- Munum örugglega ekki þurfa aðstoð
- Mjög líklegt
- Frekar ólíklegt
- Frekar líklegt
- Mjög ólíklegt

23% telja ólíklegt að þeir þurfi frekari aðstoð. Tæp 5% eru örugg um að þurfa ekki frekari aðstoð.

Hvað segir fólkið?

- Þeir sem ekki hafa nýtt sér úrræði voru spurðir hvort þeir teldu líklegt að þeir þyrftu að fá einhverja aðstoð vegna fjármála heimilisins:
  - Af þessum hópi er einnig um 1/3 sem ýmist segir það líklegt eða svarar hvorki/né
  - Einkenni hóps: aldur 26 – 54 ára, börn á heimili, tekjur lágar eða millitekjur
  - Samsvarar einkenni hóps sem Creditinfo sér í CIP áhættumati fyrir næstu 12 mánuði

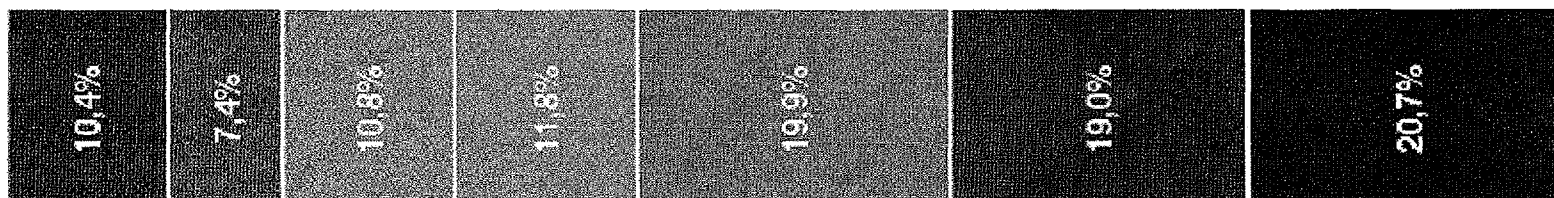

- Munum örugglega þurfa aðstoð
- Hvorki né
- Munum örugglega ekki þurfa aðstoð
- Mjög líklegt
- Frekar ólíklegt
- Frekar líklegt
- Mjög ólíklegt

Af þeim sem ekki þurfa aðstoð eru m.a. barnlaust fólk – yngra, barnlaust fólk – eldra, 55 ára og eldri og hæstu launahópar

Hversu margir og hverjir þurfa aðstoð?

- Niðurstöður úr spurningum 2 – 3 dregnar saman: Niðurstöður gefa þá til kynna hve margir þurfa á aðstoð að halda:
  - Um 30 – 40% heimila þurfa á aðstoð eða frekari aðstoð að halda

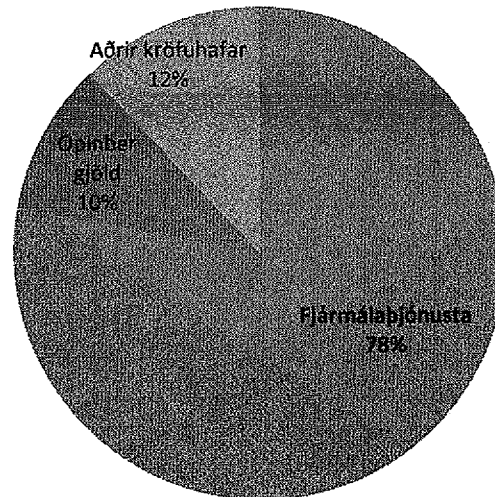

- Munum örugglega þurfa aðstoð
- Hvorki né
- Munum örugglega ekki þurfa aðstoð
- MJög líklegt
- Frekar ólíklegt
- Frekar líklegt
- MJög ólíklegt

Þeir sem hafa nýtt sér aðstoð, þurfa aðstoð áfram eða telja sig þurfa aðstoð voru spurðir hversu lengi þeir gætu komist af án aðstoðar. Niðurstöður sýna að 85% þessa hóps þarf aðstoð strax eða innan við 6 mánuði. CIP gögn Creditinfo byggja á líkum á alvarlegum vanskilum innan 12 mánaða. Aðstoðin þarf því að koma fyrir.

Skuldirnar

- 78% af skuldum í vanskilum eru frá bönkum og fjármálafyrirtækjum (bankar, sparisjóðir, fjármögnunarfyrirtækin, kreditkort, ÍLS, lífeyrissjóðir og svo framvegis)
- 10% eru skuldir vegna opinberra gjalda, s.s. fasteignagjöld, meðlög og fleira
- 12% aðrir (þ.m.t. tryggingarfélög)

Samsetning skulda í vanskilum er önnur hjá einstaklingum sbr. lögaðillum, nánari upplýsingar hjá Creditinfo.

Skuldirnar

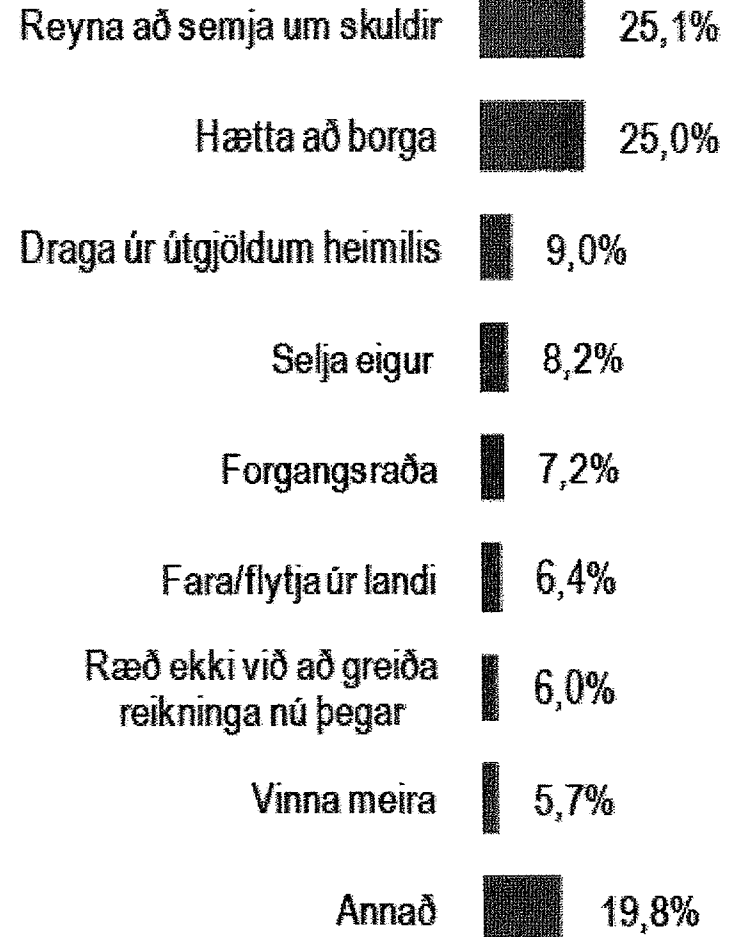
- Þeir sem hafa nýtt sér aðstoð og munu nýta áfram og þeir sem hafa ekki nýtt sér aðstoð en telja að þeir þurfi aðstoð á næstunni voru spurðir:

„ Setjum sem svo að þú ráðir ekki lengur við að greiða reikninga heimilisins um hver mánaðamót, til hvaða aðgerða myndir þú grípa?

Þetta var opin spurning þar sem svarendur máttu nefna fleiri en einn möguleika. Hlutfallstölur eru því reiknaðar eftir fjölda þeirra sem tóku afstöðu en ekki fjölda svara.

Skuldirnar

- Jafn margir segjast vilja semja um skuldir og þeir sem segjast myndu hætta að borga
- 30% kvenna segjast vilja semja um skuldir
- 30% karla segjast myndu hætta að borga
  - Gögn Creditinfo hafa til margra ára sýnt að konur eru ólíklegri til að lenda í alvarlegum vanskilum í samanburði við karlmenn
  - Mun fleiri karlmenn þó í vanskilum. Mun fleiri karlmenn skuldarar.
- Frá áramótum hafa 2.798 einstaklingar flutt úr landi. Flestir yngri en 40 ára (77%)

- Að svo stöðdu veit ég það ekki, það er fátít um viðumandi lausnir fyrir okkur, nema ef verðtrygging væri afnumin eða einhverjar skuldir fældar niður.
- Annað hvort láta ljáa mig gjaldþrofa eilagar gera læti á opinberum vettvangi.
- Byrja að ganga á viðbótartífrýssparnaðinn.
- Er ekki að ræða við þá nú þegar, þannig að það er bara borgað eftir því hvað er til hverju sinni, kemur í ljós hvað það dugar langt.
- Erfitt að segja, ráðstöfunartekjur eftir að reikningar eru borgaðir hjá okkur er um 50 þúsund á mánuði þannig að ekkert má út af þera. Veit ekki hvað ég geri.
- Erfitt að segja. Einhverra rófaekta.
- Ég myndi byrja á að leita til félagsmálaráðuneytisins eða taka lán.
- Fara til félagsmálanefndar sveitarfélagsins og skrifa félagsmálaráðherra og forsætisráðherra ef ég fengi ekki mannúðlega lausn minna mála.
- Fá aðstoð frá einhverjum.
- Fá lán hjá ættingja.
- Fá lánid hjá lís lækkað með greiðsluförnum.
- Get ekkert gert eins og stefnan er í dag. Þyrfti að fá meiri vinnu en nú er yfirvinnabann á minum vinnustað.
- Gjaldþrot.
- Hæmi yfirdrátt.
- Klára viðbótarsparnaðinn.
- Leigja út íbúðina mína og flytja til foreldra.
- Leita aðstoðar vina.
- Leita til fjölskyldudeildanna með styrk.
- Leita til ráðgjafastofu heimilanna.
- Loka augnum fyrir því og opna ekki póst.
- Lækka höfuðstól lána.
- Segja mig til sveitar, sem þýðir að fara á félag.
- Sjálfsvíg.
- Skila bíl.
- Slúpa um ríkissjórn.
- Slappa af.
- Taka út úr Frjálsa lífeyrissjóðnum.
- Verð að láta bankann taka íbúðina og fara á leigumarkaðinn.
- Við fjórir höfum nú þegar gripið til aðgerða. Við sögðum upp leigubúðinni okkar (90 fm, 100 rvk) og vorum að flytja inn til tengdanna sem bjó ein í 3 herb. blokkaríðid í Hafnarfirðinum. Það er team á leiðinni og við töldum okkur ekki ráða við þá tekjuskæringu sem fylgdi því að þaka fæðingarorlof.
- Yfirdráttir á bankareikningi (hefnt af 3).
- Það eru engar lausnir í boði.

- Í svörum þar sem ANNAÐ var tilgreint var ekki mikið um pólitík eða gagnrýni/reiði á bankana

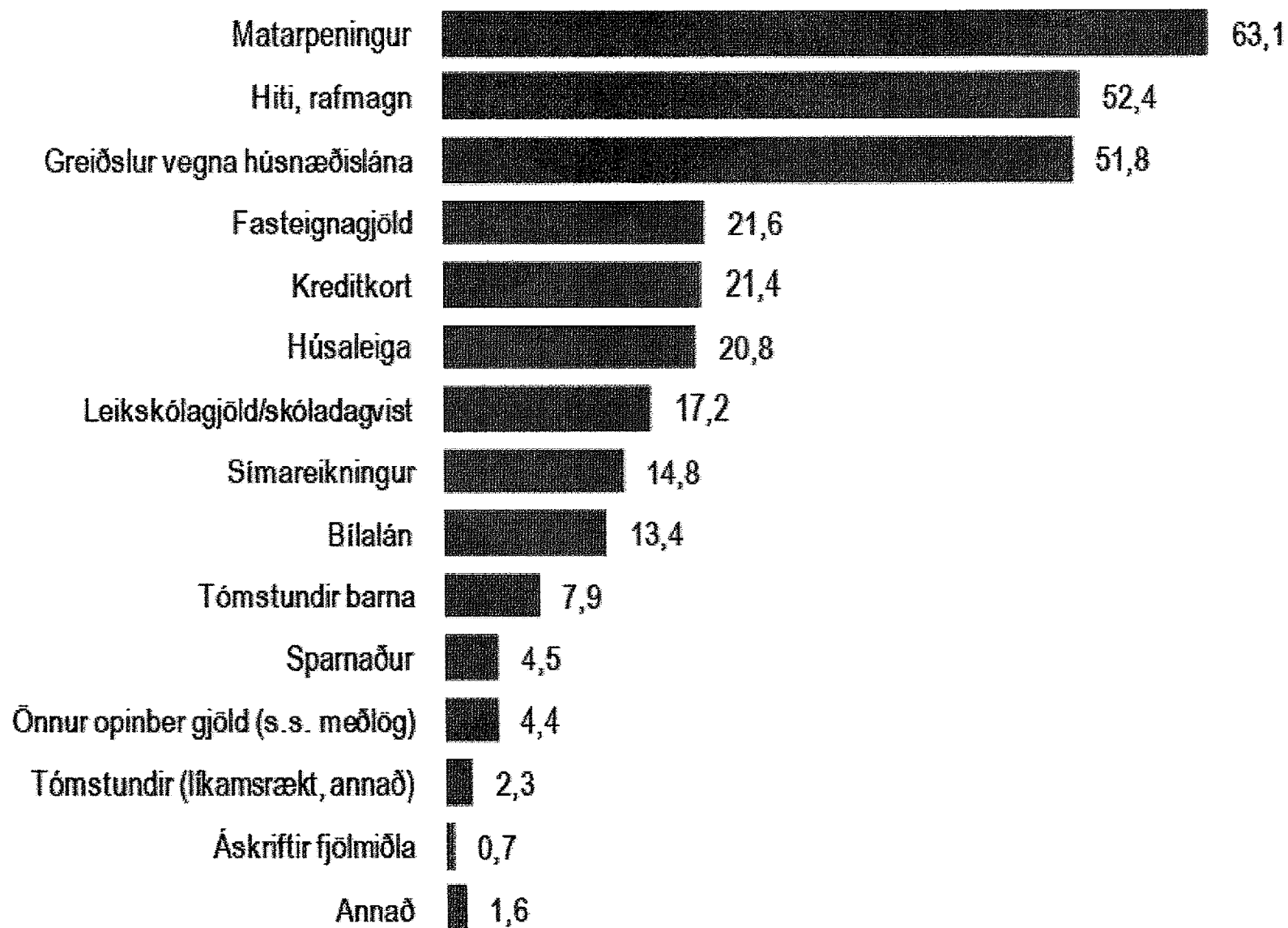
- Nánast ekkert var vísað í þekkt úrræði, sbr. greiðsluadlögun, skuldaaðlögun, lækkun höfuðstóls eða sambærilegt

- Dæmi um svör:

- Fá lán frá ættingja
- Klára viðbótarsparnaðinn
- Flytja til foreldra og leigja íbúðina
- Sjálfsvíg

- Af þekktum aðilum voru opinberir aðilar nefndir oftar en bankar/fjármálafyrirtæki (sbr. RH, Féló, fjölskyldudeild og fleira).

Mikilvægiseinkunn (0-100)

Skoðum sérstaklega niðurröðun: Símareikningur, bílalán og tómstundir barna.

Þeir sem greiða reikninga á réttum tíma eiga að njóta betri kjara hjá bankum og fyrirtækjum sem bjóða upp á reikningsvískaþjónu

Þeir sem eru með hæmi laun eiga að fá betri lánaþjónu en aðrir.

Bankar ætlu að vera skyldir með lögun til að mæla belur allar lánaþjónu en aðrir.

Bankar ætlu að greiða sektir ef þeir verða upplýstir að óábyrgjum lánaþjónu.

Óábyrg lánaþjónu þýtur að bankirnir gerir ekki tiltektir lánaþjónu til lántakanda til að mæla raunverulega greiðslugetu viðkomandi.

Óábyrg lánaþjónu þýtur að lántakandi er óábyrgur í sínum fjármálum.

Ég er tilbúinn/ni til að veita tiltektir upplýsingar um fjárfugsstöðu mína í framtíðinni ef það skilar sér í önggæra lánaþjónu.

Ég treysti bankunum til að mæla eðni upplýsinga sem ég veit um sjálfan mig.

Í framtíðinni geri ég ráð fyrir að það verði erfiðara fyrir almenning að fá lán.

Í framtíðinni geri ég ráð fyrir að reglur hær verði meira til samvinnu við þau sem þakka tiltektir.

Ég tel að það þurfi að upplýsa almenning um hvernig lánaþjónu og reglur gilda almennt erlendis.

Ég treysti bankum og fjárfugsstöfunum til að skapa traust fjárfugsstöfunu til framtíðar.

Ég geri allt sem ég get til að greiða reikninga og eftirgangni á réttum tíma.

Næstu skref

- Creditinfo mun leggja áherslu á að aðstoða banka- og fjármálafyrirtæki eins og hægt er til að létta á álagi og/eða auðvelda starfsmönnum að afgreiða fleiri heimili í vanda. Byrjunina kynnum við á fundinum hér í dag.
- Myndum einnig vilja aðstoða betur þá einstaklinga sem eru á vanskilaskrá til að komast fyrir út af vanskilaskrá. Þetta gætum við gert með því að upplýsa viðkomandi einstakling og kröfuhafa um hve fljótt viðkomandi er líklegur til að komast úr alvarlegum vanskilum (hér skortir heimildir).
- Creditinfo myndi helst vilja upplýsa kröfuhafa og stjórnvöld meir er varðar upplýsingar um t.d. greiðsluáðlögun og fleira en þar vantar okkur heimildir.
- Getum samkeyrt gögn til að búa til mælikvarða á úrræði. Dæmi frá Finnlandi: Þeir nýttu vanskilaskrána til að mæla hvort úrræði fyrir atvinnuleitendur voru að virka. Samkeyrsla gagna Creditinfo er ávallt órekjanleg.

Næstu skref

- Munum fara í samstarf við nokkra aðila sem eru tilbúnir til að veita mismunandi lánakjör miðað við mismunandi áhættumat
- Viljum auka upplýsingamiðlun og menntun til fólks um fjármál og lántökur
  - Ekki bara fyrir lánveitendur heldur einnig fyrir lántakann
  - Fólk á að verða meðvitaðra um samningsstöðu sína rétt eins og erlendis
- Bíðum þess að stjórnvöld setji sambærilegt regluverk hér og erlendis, t.d. hvað varðar upplýsingagjöf og miðlun til almennings

FORSÍÐA

LÁNSTRÁUST

FIJLMÍÐLAVAKTIN

EINSTAKLINGAR

UM CREDITINFO

INNSKRANING

SPURT OG SVARAÐ / UPPLÝSINGAR UM MIG / PERSÓNUPERND / UMBOÐSMAÐUR LÁNTAKENDA / AÐRAR UPPLÝSINGAR

/ Kröfur, greiðslufall & vanskil

Hvernig myndast krafa? Hvað gerist eftir greiðslufall og hvað er skráð og hvenær eru vanskil skráð? Veljið mynd:

Yfirlitsmynd

Skráðar tegundir

"Staðsetning"

"Spila"

Hvenær skráð?

Upphaf kröfu (t.d. lánveiting, reikningsviðskipti, opinber gjöld, o.s.frv.)

Greiðslufall

Áminning

Ítrekun

Krafa send til innheimtu

Könnun heimilda og skilmála

Hvað gerist ef ekki tekst að birta aðila stefnu eða

Heimild í skuldaskjali, t.d. skuldabréf

Aðfararhæf sattu gerð:

- * Greiðslusamkomulag
- * Nauðasamningur
- * Réttarsatt

Stefna útbúin og aðila

Greiðsluaskorun með birtingarvottorði

Stefna arituð aðfararhæf eða

